Biuletyn Informacji Publicznej Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk

Adres artykułu: https://bip.iaepan.edu.pl/artykul/dzieci-i-mlodziez-uchodzcza-w-polsce-identyfikacja-etniczna-i-kulturowa-w-perspektywie-antropologicznej

Dzieci i młodzież uchodźcza w Polsce. Identyfikacja etniczna i kulturowa w perspektywie antropologicznej

- Trwające
- Zakończone

Informacje o projekcie

Tytuł projektu: Dzieci i młodzież uchodźcza w Polsce. Identyfikacja etniczna i kulturowa w perspektywie antropologicznej

Numer projektu: NN 109218136
Kierownik projektu: dr Katarzyna E. Kość- Ryżko
Jednostka prowadząca projekt: Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Źródło finansowania projektu: NCN
Kontakt:
- e-mail: katarzyna-kosc@o2.pl
- telefon: 691952187

Wykonawcy

Jednostki zaangażowane w projekt:

Nazwa jednostki: Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Ośrodek Etnologii i Antropologii Współczesności IAE PAN (wcześniej: Zakład Etnologii), Zakres obowiązków:

administracja i obsługa techniczna projektu

Osoby zaangażowane w projekt:

Katarzyna Emilia Kość- Ryżko
Zakres obowiązków: koordynacja pracy zespołu, prowadzenie badań, zbieranie i opracowywanie danych, promocja projektu, przygotowanie i redakcja monografii naukowej

Izabela Czerniejewska
Zakres obowiązków: prowadzenie badań, zbieranie i opracowywanie danych, promocja projektu, pomoc w przygotowaniu monografii naukowej

Katarzyna Potoniec
Zakres obowiązków: prowadzenie badań, zbieranie i opracowywanie danych, konsultacje merytoryczne

Izabela Miedzińska
Zakres obowiązków: prowadzenie badań, zbieranie danych, wstępne opracowywanie zebranych materiałów

Katarzyna Wrótniak
Zakres obowiązków: prowadzenie badań, zbieranie danych, wstępne opracowywanie zebranych materiałów

Charakterystyka

Cel główny projektu:

Projekt jest próbą antropologicznego spojrzenia na problematykę akulturacji i uchodźstwa w Polsce w kontekście współczesnych studiów z zakresu komunikacji międzykulturowej, źródeł konfliktów etniczno-kulturowych, strategii adaptacyjnych i edukacji międzykulturowej. Celem projektu jest analiza związków między procesami akulturacyjnymi dzieci i młodzieży z rodzin uchodźczych mieszkających w Polsce a ich identyfikacją (ze szczególnym uwzględnieniem tożsamości etnicznej i kulturowej).

Cele szczegółowe projektu:

Jednym z zamierzeń projektu jest wykazanie głównych punktów konfliktogennych we wzajemnym postrzeganiu się cudzoziemców i członków społeczności lokalnych. Zależy

nam na poznaniu i opisaniu różnych płaszczyzn komunikacji międzykulturowej, reprezentowanych m.in. przez szkołę (w znaczeniu edukacji formalnej), kontaktów z Polakami (rówieśnikami), znajomość języka (jaką dziecko pełni funkcję w rodzinie, czy jest tłumaczem rodziców, czy ma wsparcie w nabywaniu kompetencji językowych), motywację (czy chce zostać w Polsce); znajomość codziennych realiów (skryptów kulturowych, codziennego życia w Polsce, polskiej szkoły, kultury i tradycji polskich, itp.).
Celem projektu jest też zbadanie złożonych procesów tożsamościowych młodych uchodźców przebywających w Polsce oraz ich przejawów i wpływu na trudności adaptacyjne. Analizie poddana będzie więc specyfika kulturowa badanych (np. zasady etyczno-moralne, etykieta, zwyczaje i obrzędy, style zachowania, elementy prawa zwyczajowego itp.) i jej relacja wobec wybranych elementów kultury polskiej (tj. zwyczaje, stosunek do religii, obrzędowość rodzinna i doroczna itp.).
Kolejnym celem jest uchwycenie zależności między adaptacją dzieci i młodzieży oraz ich bezpośrednich opiekunów (rodziców, rodziny, członków grupy z kraju pochodzenia). Projekt zakłada ukazanie związków między poszczególnymi grupami dzieci i młodzieży z rodzin uchodźczych i ich środowiskiem, a także interakcji między nimi oraz identyfikacji etniczno-kulturowej.
Autorzy projektu planują również zbadać sposób i obszary w jakich najczęściej przejawia się identyfikacja etniczna i kulturowa u dzieci i młodzieży. Interesuje nas czy kontakt z otoczeniem (inny w przypadku dzieci mieszkających w ośrodkach, i inny w sytuacji, gdy mieszkają one poza ośrodkiem) ma wpływ na procesy identyfikacyjne i ich dynamikę. Poza tym ciekawi nas sposób w jaki tworzą się więzi grupowe w przypadku młodych uchodźców oraz to, czy kraj i kultura ich pochodzenia determinują funkcjonowanie w zmienionych realiach, w których np. inne wartości i cechy osobowościowe zyskują aprobatę społeczną.
Podsumowując, projekt służy uzyskaniu jak najszerszego obrazu rzeczywistości, w jakiej żyją dzieci z rodzin uchodźczych w Polsce.

Działania prowadzące do osiągnięcia celów:

Projekt ma charakter interdyscyplinarny, co uzasadnia wykorzystanie metod i narzędzi z kilku dyscyplin naukowych zorientowanych na problematykę kulturową i społeczną. Szczególny akcent położony zostanie jednak na antropologię i psychologię międzykulturową co odpowiada wykształceniu i zainteresowaniom kierownika projektu, a także kompetencjom współpracowników. Perspektywa antropologiczna uwzględniona w tytule pracy oznacza w tym przypadku: zastosowanie określonych kategorii opisowych i interpretacyjnych, terminologii, warsztatu badacza terenowego oraz metodologii przyjętej m.in. w etnologii i antropologii kulturowej.

Analizie poddane zostaną zarówno bezpośrednie wypowiedzi badanych świadczące o ich obrazie siebie i świata, przeszłości oraz przyszłości, jak też wypowiedzi osób z kręgu ich najbliższego otoczenia. Zakładamy, że o akulturacji najlepiej świadczy miejsce zamieszkania, styl życia, codzienna aktywność, praktyki i zwyczaje, rutynowe czynności i relacje między domownikami. W tym celu konieczna jest wnikliwa obserwacja uczestnicząca, która z zasady wymaga zbudowania zaufania i akceptacji, co w przypadku uchodźców i azylantów jest to wyjątkowo trudne. Rodzi to konieczność częstego spotykania się badacza i badanych na możliwie neutralnym gruncie, tzn. w większej grupie (np. podczas zajęć w świetlicy, na boisku, w miejscach ogólnodostępnych takich jak sala TV, kuchnia). Zaletą tego jest obserwacja funkcjonowania badanych w ich własnym środowisku i analiza występowania zauważalnych sposobów budowania tożsamości grupowej (na czym są one oparte, jakie więzi ulegają wzmocnieniu lub osłabieniu w tych warunkach itp.). Analizie poddane będą również czynniki, które mogą świadczyć o aktywnej stereotypizacji „swoich” i „obcych”. Jak wiadomo dzieci i młodzież stosunkowo wcześnie nabywają kompetencji kategoryzacyjnych i posługują się nimi niemniej często, jak dorośli, ponadto wykorzystują w tym celu wyjątkowo prosty poznawczo aparat selekcji informacji.

Harmonogram projektu:

Przygotowanie etnologicznych badań terenowych i etnologiczne badania pilotażowe (3 miesiące)
Kwerenda źródłowa i bibliograficzna (16 miesięcy)
Badania terenowe podstawowe (24 miesiące)
Popularyzacja wyników badań, udział w konferencjach naukowych (24 miesiące)
Opracowanie jakościowe i ilościowe materiałów terenowych oraz analiza wyników badań (30 miesięcy)
Redakcja monografii i przygotowanie prezentacji multimedialnej (36 miesięcy)

Osiągnięte rezultaty

udział w 5 konferencjach naukowych związanych tematycznie z realizowanym projektem
przygotowanie 6 artykułów naukowych
udział w spotkaniu eksperckim w sejmie poświęconym „Losom kobiet uchodźczyń w Polsce”
udział w kilku szkoleniach i warsztatach dla specjalistów w dziedzinie pracy z imigrantami i uchodźcami organizowanymi przez krajowe i zagraniczne organizacje pozarządowe
przygotowanie i wygłoszenie kilku wykładów naukowych związanych tematycznie z

realizowanym projektem, m.in. dla studentów etnologii UMK w Toruniu, pracowników Gruzińskiej Narodowej Akademii Nauko oraz studentów studium doktoranckiego w IAE PAN

Planowane rezultaty

przygotowanie i publikacja monografii
przygotowanie prezentacji multimedialnej związanej z realizowanym projektem

Aktualności

Konferencje i odczyty:
(01/2010) Konferencja: Przeszłość dla Przyszłości. Najnowsze osiągnięcia badawcze Instytutu Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk (22 stycznia 2010 IAE PAN Warszawa).
(12/2011) Konferencja międzynarodowa w NASU Kijów 2011, Ukraina.
(05/2012) Międzynarodowa Konferencja: Współczesne migracje i ich konsekwencje w perspektywie interdyscyplinarnej: między izolacją a integracją, 24-26 maj 2012 Będlewo k. Poznania, zorganizowana przez Komitet Nauk Etnologicznych PAN, przy współpracy Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej UAM i Centrum Badań Migracyjnych UAM.
(06.2012) II Kongres Demograficzny oraz konferencja: Imigranci w Europie. Kultura przyjęcia, 01 czerwca 2012 Warszawa, zorganizowana przez Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego oraz Komitet Badań nad Migracjami PAN pod honorowym patronatem Rzecznika Praw Obywatelskich.
(09/2012) II Kongres SIETAR (Society of Intercultural Education, Training and Research) oraz konferencja naukowa: Migracje Mobilność Międzykulturowość, 15-16 września 2012 Warszawa, zorganizowana przez SIETAR Polska oraz Akademię im. Leona Koźmińskiego.
(10/2012) Konferencja międzynarodowa w NASU Kijów 2012, Ukraina.
Warsztaty i szkolenia
(04/2012) Szkolenie: „Być Mamą” Wyzwania pedagogiczne w środowisku międzykulturowym (Fundacja Dzieci Niczyje), Warszawa.
(09/2010) Szkolenie: „Wprowadzenie do Terapii Motywującej ze szczególnym uwzględnieniem pracy z uchodźcami” (Polskie Towarzystwo Terapii Motywującej) Warszawa.
(05/2010) Szkolenie: „Wiem, czytam, rozumiem - wdrażanie nowej metody uczenia dzieci uchodźców” (Towarzystwo Przyjaciół I SLO), Warszawa.
(02/ 2010) Szkolenie: „Psychologia - prawo - kultura: specyfika pracy z uchodźcami” w ramach projektu „Klub Integracji i Edukacji Kulturowej” (Centrum Inicjatyw Międzykulturowych i Fundacja „Ocalenie”), Warszawa.

(2009) Warsztaty antydyskryminacyjne organizowane przez Stowarzyszenie Praktyków Kultury w ramach projektu Kaukaska Odyseja, Warszawskie Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń, Warszawa.

Publikacje

K. Kość-Ryżko, Problemy młodych uchodźców w Polsce, materiały pokonferencyjne IAE PAN, Warszawa 2010.
K. Kość-Ryżko, Between strangeness and familiarity. The process of acculturation in the psycho-social approach, materiały pokonferencyjne, NASU Kiev 2011.
I. Czerniejewska, Działalność trzeciego sektora na rzecz uchodźców w Polsce. II tom z serii Toruńskie Prace Antropologiczne, pt." Krajobraz kulturowy wolnej Polski. Zbiór studiów." Wydawnictwo UMK, Toruń 2011.
K. Kośc-Ryżko, Izabela Czerniejewska, Oblicza integracji uchodźców w Polsce. Na przykładzie analizy funkcjonowania ośrodków w Grupie i Czerwonym Borze, publikacja pokonferencyjna UKSW, CBM PAN, Warszawa 2012.
K. Kośc-Ryżko, Izabela Czerniejewska, Uchodźcy w Grupie i Czerwonym Borze - różne miejsca i różne światy? Wpływ warunków osiedlenia na proces adaptacji, publikacja pokonferencyjna Będlewo 2012.
K. Kość-Ryżko, Miejsce dziecka uchodźczego w polskiej szkole. Refleksje z badań, publikacja pokonferencyjna SIETAR 2012.

Metryczka

Opublikował w BIP:	Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Data opublikowania:	18.05.2020 10:05
Ostatnio zaktualizował:	Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Data ostatniej aktualizacji:	18.05.2020 10:05
Liczba wyświetleń:	10